

ФІЛЬОВ ДМИТРО СИДОРОВИЧ
до 120-річчя з дня народження (1903–1994 рр.)

Л. М. Білоконь, провідний фахівець

*Державна установа Інститут зернових культур НААН, вул. Володимира Вернадського, 14,
м. Дніпро, 49009, Україна*

Вчений-рослиник – член-кореспондент ВАСГНІЛ і УААН, лауреат Державної премії, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Народився 25 жовтня 1903 р. у селі Лозоватка П'ятихатського району Дніпропетровської області у сім'ї службовця. З 1918 р. по 1921 р. навчався в Ерастівській сільськогосподарській професійній школі (П'ятихатський район Дніпропетровської області), а з 1921 р. по 1925 р. – у Ерастівському сільськогосподарському технікумі, що в подальшому був реорганізований у Криворізький сільськогосподарський інститут. Працював за фахом на виробництві агрономом-рільником Синельниківського райземвідділу Дніпропетровської області (1925–1926 рр.). У 1926–1927 рр. – служив в армії у званні лейтенанта. У 1928–1930 рр. – агроном Дніпропетровської окрколгосп.

З листопада 1931 р. до січня 1934 р. – навчався в аспірантурі Всесоюзного науково-дослідного інституту кукурудзяно-соргового господарства (м. Дніпропетровськ), з січня 1934 р. по серпень 1941 р. – працював науковим співробітником відділу агротехніки цього ж інституту, реорганізованого в Український НДІ зернового господарства, та старшим науковим співробітником інституту, що знаходився в евакуації в м. Саратов і (08.1941–01.1944 рр.). З січня 1944 р. по квітень 1956 р. – завідувач лабораторії агротехніки просапних культур.

За розробку та впровадження у виробництво ефективних прийомів агротехніки вирощування кукурудзи у 1951 р. Д. С. Фільов був удостоєний Сталінської (нині Державна) премії з врученням медалі «Лауреат Государственной премии СССР».

Науковий ступінь кандидата сільськогосподарських наук йому присвоєно 11 квітня 1952 р. вченою радою Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва за результатом захисту дисертації на тему «Квадратно-гнездовой способ посева кукурузы в условиях Степи УССР».

Рішенням Вищої атестаційної комісії від 28 лютого 1953 р. Дмитру Сидоровичу Фільову присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Агротехніка польових культур». За цей час під керівництвом Дмитра Сидоровича були проведені дослідження з питань агротехніки вирощування проса, гречки, соняшника, рицини, зернобобових культур. За результатами дослідів внесені корінні зміни в агротехніку вирощування кукурудзи, розроблені та впроваджені у виробництво квадратно- та прямокутно-гнездовий способи сівби та нова технологія механізованого вирощування кукурудзи. Ця технологія виявилась високоефективною та економічно вигідною у застосуванні. Велика увага приділялась розробкам з сортової агротехніки.

У 1956 р. Дмитро Сидорович був обраний членом-кореспондентом Всесоюзної ордена

Леніна академії сільськогосподарських наук ім. Леніна відділу землеробства. У цей період виходить праця за авторства Д. С. Фільова та І. С. Прокапала «Кукурудза на полях Дніпропетровщини»: Дніпропетровське обласне видавництво, 1956 р.

У лютому 1969 р. на засіданні вченої ради Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва був представлений доклад-реферат за підсумками виконаних та опублікованих робіт на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук на тему «Особенности биологии и технология механизированного возделывания кукурузы в степной зоне Украины». Вищою атестаційною комісією від 4 липня 1969 р. Д. С. Фільову присвоєно науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук, а 1 вересня 1970 р. – присвоєно вчене звання професора за спеціальністю «Рослинництво».

Дбаючи про впровадження наукових розробок у виробництво під загальною редакцією Д. С. Фільова виходить з друку збірник наукових праць «Кукурудза на полях Дніпропетровщини». Дніпропетровськ: Промінь, 1969 р. та «Справочник кукурузовода». Дніпропетровськ: Промінь, 1973 р. за редакцією Д. С. Фільова та П. І. Сусідка.

З квітня 1956 р. по грудень 1975 р. вчений обіймав посаду заступника директора з наукової роботи, кваліфіковано керував роботою наукових відділів і лабораторій та завідував відділом агротехніки Всесоюзного НДІ кукурудзи, створеного на базі Українського НДІ зернового господарства. Потім Дмитро Сидорович працював старшим науковим співробітником, консультантом відділу агротехніки кукурудзи до 03.02.1986 р.

Науковий доробок вченого складає понад 200 опублікованих праць з питань вирощування кукурудзи та інших польових культур. Був членом редколегій журналів «Кукурудза», «Бюллетень ВНИИ кукурузы» та інших збірників. Д. С. Фільов також очолював координаційно-методичну комісію МСГ УРСР з проблеми «Підвищення врожайності, поліпшення якості та збільшення виробництва кукурудзи». Особливо велику увагу він приділяв підготовці наукових кадрів. У нього велика школа послідовників – наукових співробітників та агрономів. Під його керівництвом захистили дисертації 15 науковців.

Нагороджений трьома орденами «Трудового Красного Знамени» у 1958, 1963, 1971 рр. та медалями: «За доблестный труд в Великой Отечественной войне» (1947 р.), «За доблестный труд» на честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна (1970 р.), «Тридцать лет победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1975 р.), «Сорок лет победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1985 р.) та п'ятьма золотими і однією срібною медалями Виставки досягнень народного господарства СРСР.

У 1939–1956 рр. був депутатом Дніпропетровської міської ради, а з 1959 по 1964 рр. – депутатом Дніпропетровської обласної ради та членом Дніпропетровського обкому комуністичної партії України.